

LONDON - RADIO

NR. 2 - 4 ÅRG.

FREDAG 7 JANUAR 1944

AV STATSMINISTER NYGAARDSVOLDS TALE 7 JANUAR :

Statsministeren skildret med malende uttrykk den tyske voldsferd i de okkuperte land og pekte på hvor klart og utvilsomt tyskerne har lagt for dagen at deres plan var å erobre hele verden. Han skildret den systematiske tyske utplyndringen og tyskerne voldsferd for å sikre seg at ingen skal kunne gjøre motstand mot deres røverpolitikk. Han fremhevet hvordan kontakten i deres okkupasjonspolitikk ga dem strålende dager, da Europas forsyninger og lagere sto til deres disposisjon og ble sendt som "taknemlighetsgaver" fra "befriede" folk.

Slik var det horlige tidene for Hitler engang. Nå er forholdene godt forandret. Det er ikke eller intet mer å røve. De tyske anroer har også fått annet å bestille enn å utplyndre okkuperte land. Seiersmarsjene er forstummet, og tyskerne er på tilbaketog på alle fronter. Nasistenes Tyskland kommer nærmere det endelige og tilintetgjørende nederlaget for hvor det som går. Hver "gavene" til Tyskland angår, har de allierte luftstyrker overtatt denne forsendelsen. Det mærker over Tysklands velifan mot nederlaget, dømmen og gjengjeldelsen, men det lysner over Norges vei mot seieren og friheten.

Etter en kraftig karakteristikk av den tøvløshet som hersker i Norge i dag, fastslår statsministeren den viljen til å holde ut tross alle vanskeligheter som preger den norske hjemmefronten. Statsministeren gikk så over til å behandle etterkrigstidens problemer og de generelle synspunkter som gjelder for dem. Det må da først fastslås at Norge er blitt materielt fattigere enn det har vært på lange tider. Det gjelder derfor ikke bare å sikre den øyeblikkelige materielle stillingen umiddelbart ved krigens slutt, men behovene vil bli så store at en økning og forbedring av hele verdens produksjonsapparat vil være nødvendig. Den norske regjering har deltatt i det fellesallierte arbeid, som tar sikte på å løse disse problemer, og den er representert i alle fellesallierte institusjoner som har dette formål.

Statsministeren understreket sterkt at arbeidsløshetsproblemet først og fremst måtte løses. Det land som ikke makter å løse dette problemet, har tapet krigen, selv om det har vernet aldri så mange soldater på slagmarken. Veien fremover må planlegges i tide, og vi må være oppmerksom på at seirens frukter kan forspilles, og freden kan ha farlige følger hvis en ikke i tide treffes sine forberedelser. Statsministeren uttalte: "Når jeg tenker på alle de spørsmål som vil reise seg etter krigen, så står jeg ikke ut. Jeg misunner ikke dem som skal lede og styre landene i det første året etter krigen. De må ha både klokskap og mot, og de må ha en fast hånd, en sterkt utpreget rettferdighetsans, når det gjelder samfunns-spørsmål; og de må ha et medfølelses hjerte, hvis det skal lykkes dem å bygge den nye verden. Men, når jeg tenker på de vanskelighetene, så er det en ting som fyller meg med stolthet og fertrøstning. Vårt folk har stått kamp og nød visst å holde sammen. Alle prøver har vært folk bestått i krigens år. Jeg har ikke den ringeste tvil om at vi også skal tale på kjenningsen under omstillingen fra krig til fred. Vårt demokrati vil bestå prøven. Godviljen vil kaste sitt lys over veien fram. Vi står ved hengselen til nyåret, og vi ser med glad forventning fram mot seieren og befrielsen som skal komme. Vi minnes og takker dem som falt i kampen for fedrelandet. Deres minne er oss helligt. Vi takker alle som i disse år har ytet sin innsats for Norges befrielse og ønsker alle norske kvinner og menn både i og utenfor Norge et godt og lykkelig nytt år."

DAANSK FRONT

Den voldsomme indignings- og deportasjonen av de norske studenter har vakt til liv og er blitt fulgt av en begivenhet som også i høy grad berører hele Norden. Danmark er av de allierte anerkjent som krigførende stat. Man kan synes at en slik anerkjennelse hverken gjør fra eller til, etter som landet faktisk i mer enn tre og et halvt år har vært i krig. Det formelle medlemskapet blant de allierte er dog ikke betydningsløst.

Det betyr at Danmark blir representert ved de kommende fredsforhandlinger og derved kan gjøre krav på godtgjørelse og skadeserstatning.

Fiksjonen at Danmark har vært et nøytralt land som frivillig har latt seg innengere i det tyske Europa, er i og med dette definitivt ferdig. Tysklands forsøk på å skape et "høstendirektoriat" er mislykket i en grad som overstiger alle forventninger. Kløften mellom dansk og tysk, som år etter år blir mere uoverstigelig, er utvidet ytterligere. Det er ikke lenger tale om passiv motstand mot den stat som har krevet å få være landets beskytter. All den bitterhet som danskene har næret, er blussot opp i lys lue. Danmark er blitt en ny front, hvis skjtsel krever helt andre innsatser fra de tyske troppens side enn den nakkelige bevakningstjeneste som tidligere har vært nok.

Allerede høsten 1942 ble det klart at spenningen mellom Danmarks ledende menn og de makthavende i Berlin var blitt så kraftig, at en utladning nær som helst kunne ventes. I begynnelsen av oktober 1942 ble den øverstbefalende for den tyske krigsmakt i Danmark, general Ludke, eniladiget, og ble erstattet med general von Hornsken. Noen dager senere holdt statsminister Buhl en meget alvorlig tale ved riksdagens åpning, hvor han malet sine landsmenn til ro og besindighet. Den 9. november avgikk statsminister Buhl, og utenriksminister Scavenius reorganiserte regjeringen.

I den tid som er gått siden da, er det hendt meget. Herr Scavenius som er en Januskikkelse i dansk politikk, gaiddde måned etter måned å holde trådene sammen tross en sterkt voksende indre opposisjon. At det kunne skje, beror antakelig på at den tyske befulmektige dr. Werner Best anvendte betydelig smidigere metoder enn tyskerne i allminnelighet har gjort seg kjent for. Men i dragkampen mellom ham og den militære øverstbefalende dro han til sist det korteste strå. I slutten av august brøt stormen løs for alvor, og det ble proklamert unntakessstilstand. Det som senere er hendt er altfor kjent til at det behøver å gjentas. Etter at kongens regjering har vegrer seg mot å fortsette samarbeide med tyskerne, råder det en fullstendig tøvløshet i landet. Den danske riksdag, som ifølge forfatningen skulle ha trådt sammen i høst, er ikke blitt innkalt. Massen av flyktninger, spesielt jødiske, har reddet seg over til Sverige. Sabotasjehandlingene som det var meningen å få bukt med ved å innføre unntakessstilstand, har tiltatt i uanet omfang. Det går ikke en dag utan at rapporter strømmer inn om nye sabotasjehandlingene.

Det er en betydelig materiell skade som på denne måte tilføyes landet. Danskene resonnerer dog som så, at det er bedre å ødelegge krigsviktige industri- og jernbaner etc. selv, enn å risikere å få dem bombet utesfra, hvorved risikomomentene for sivilbefolkningen ville bli større. De føler dessuten tilfredsstillelse ved at de gjennom sin innsats deler i de europeiske lands felles frihetskamp.

Etter krigen vil Danmark være et meget fattig land. Når det gjelder å velge mellom fattigdom eller frihet kan det dog ikke ride noen tvil, for danskene liker liksom for noen annen nordisk stamme.

NYHETENE FRA LONDON TORSDAG KL. 18,30 :

Flyangrep. RAF foretok i klart måneskinn inntatt et kraftig bombeangrep mot Stettin, som foruten betydelig krigsindustri og store skipsverfter også har stor verdi som et sentrum for forsyningsene til Russland. Angrepet beskrives som sterkt konsentrert. Flyene måtte fly 2100 km for å nå målet. To fly bombet Berlin og andre mål i Tyskland og Nordfrankrike. 15 britiske fly saknes fra alle nattens operasjoner. I dagslys i går angrep store styrker amerikanske fly en rekke mål over det 1500 km store området fra Kiel til Bordeaux. Angrepet tok 25 bombefly og 12 jagerfly. Blant målene var to viktige tyske flyplasser i Frankrike og jernbaneknutepunkter og konførselslinjer.

I Vest-Tyskland. - I hele går angrep middelstore britiske jagerbomber på Nordfrankrike. På alle disse omfattende tokt er det ingen tysk jagermotstand og samtlige fly vendte uskadd tilbake. Det var ingen fiendtlig flyvirksomhet over England siste dag.

Over Stockholm meldes at det fremdeles brenner i en rekke bydeler i Berlin etter de siste britiske angrep. Virkningen på trafikknettet og arbeidslivet er overordentlig stor. - News Chronicle minner om en artikkel i bladet fra 1940 i forbindelse med den tyske bombing av London, der det het at de tyske byer ville merke gjengjeldelsen når den britiske og amerikanske flyindustri var ferdig oppbygget, og titusenvis av fly ville sendes mot de tyske byer. Bombing er ikke forbedret den ene part og de allierte vil kunne ramme Tyskland nye hardere enn vi er rammet. Denne advarsel er i dag blitt til virkelighet, etter at det nå er slutt på den lange rekke av tyske illusoriske seire og drømmen om den endelige seier ikke engang er en fager drøm. Tyskerne opplever i dag at så å si hele Europa reiser seg mot dem, samtidig som tofrontskrigen holder på å utvikle seg til en krig på tre fronter og Tyskland blir smadret av den største flystyrke som verden noensinne har sett. Tyskerne nå være klar over at det avgjørende slag vil utkjempes i år, og det blir deres egen sak å avgjøre om de synes de har fått nok og styrker sine ledere, eller ikke.

Britiske fly slapp i 1943 157 000 tonn bomber over Tyskland og tyskokkupert område, av dem falt 136 000 tonn eller over 7/8 over selve Tyskland. Det største angrep fant sted 22/9 da mellom 700 og 750 fly i løpet av 1/2 time slapp 2500 tonn bomber over Hannover.

Østfronten. Den store russiske offensiv som er satt i gang av den første ukrainske armé sydover fra Kiev truer med å avskjære samtlige forbrødsledninger mot vest for alle de tyskere som befinner seg syd for Dnjepr-franspringet. En regner med at de tyske divisjoner her teller 750 000 mann. - En dagsordre fra marskalk Stalin i går opplyste at Berditsjev var inntatt. Denne viktige by ble erobret etter 5 døgns heftige kamper. Tyskerne led store tap, og mange tyske fanger ble tatt. Erobringen betyr at russerne kan sette alle krefter inn på framstøtet i sydlig retning mot Winnitza ved Bug og videre mot Smerinka på jernbanelinjen Odessa-Warszawa. Moskva-kringkasteren melder i dag at russerne nå støter fram på begge sider av Berditsjev, mens et tredje framstøt er rettet sydvestover. Lenger øst fortsetter framrykkningen sydover fra Bjelaja Tsjerkov og en russisk avdeling inntok i går et sted som ligger 65 km syd for denne by, hvis fall medførte at russerne kom i besiddelse av et heit nett med flyplasser som i høy grad kommer til å lette angrepet på linjen Odessa-Warszawa. Tyskerne innerst inne i Dnjepr-franspringet blir nå angrepet fra nordvest og de forsvarer seg desperat for ikke å bli innesluttet. - Lenger i vest ser det ut til at russerne har dreiet sydvestover fra Nevoghad Volynské mot trafikknutepunktet Shopotovka, som skal være truet. - I Hviterussland retter den baltiske armé angrep i vifteform mot jernbaneknutepunktet Novo Scholniki, og russerne står nå ett sted mindre enn 8 km fra dette sted.

Moskvas opplysning for tiden om at spanske enheter fremdeles kjemper på østfronten, blir offisielt dementert i Madrid.

Moskva-kringkasteren meldte i går at de russiske tropper var rykket over den polske grense av 1939 i retning av Rowno.

Sørfronten. Den 5. armé har satt i gang et nytt angrep syd og øst for Casino-fjellene etter et heftige amerikanske flyangrep hadde berødt grunnen. Amerikanske tropper rykker nå fram på en 16 km bred front på begge sider av hovedveien til Roma. I går rykket de inn i San Vittore, nøkkel til Casino. Det utviklet seg heftige kamper fra hus til hus, og innen mørkets frembrudd var halvparten av byen erobret. Sydvest for San Vittore har de allierte gått over Garigliano-elva og etablert et

brunne på nordbredden. Den tyske motstand er meget hardnakket og de allierte må kjempe for hver kilometer på veien videre til Casino. I første omgang blir tysernes forsvarstillinger utsatt for voldelige bombementer, og når så infanteriet rykker fram, utvikler det seg forbittede nærkamper. Også på den 8. armés front har kampvirksomheten tiltatt. Engelskmennene har inntatt en strategisk viktig høyderogg nordvest for Ortona. - Dårlege værforhold har begrenset flyoperasjonene, men det har vært rettet angrep mot Torre di Casero nær Popoli og mot Pesero ved Adriaterhavet. Store skader oppsto.

Det er blitt bekreftet at 2 000 italienere her gjort revolt mot å innføres i den tyske armé i Jugoslavia. I 8 timer kjempet 500 italienere innbitt mot tyskerne for at deres kommander kunne få lov til å trekke seg opp i fjellene for å slutte seg til friskarene. - Det meldes forøvrig at det fremdeles raser innbitt gatetampen i Beja Luka i det midtre Bosnia, men jugoslaterne regner med at byen snart vil være tatt. - Et tysk tog på hovedjernbanelinjen Zagreb-Beograd er angrepet av friskarene.

Britiske ubåter har senket 8 tyske og tyskkontrollerte båter i Middelhavet og skadet to. Senkningene fant sted i Genova-bukten, utenfor den franske Riviera og i Egeerhavet.

Amerika. Betydningen av kampen mot de tyske ubåter viser seg ved at det nå er besluttet å innskrenke nybyggingen av marinfartøyer i Canada. Således vil nybyggingen av korvetter og fregatter helt opphøre, med unntak av de skip som man alt har strukket kjølen for. Derimot fortsetter byggingen av minesvepere som før. - President Roosevelt har i senatet gitt visse opplysninger om utstrekningen av den hjelp som USA-ytet i fjor på basis av låne- og lejelovens bestemmelser. Der ble i det hele gitt en hjelp til på 18 600 000 000

dollars til de allierte, av den gikk 3,55 milliarder til Russland og 5,98 milliarder til de britiske øyer.

President Beneš er kommet tilbake til London fra Moskva etter å ha undertegnet den sovjet-russiske-tsjekkoslovakiske avtale.

Ekspløsjonen i Oslo. Det foreligger en del nærmere opplysninger om skaden ved den store eksplosjonsulykken i Oslo. Over 250 hus ble mer eller mindre skadet, bortsett fra de sprengte vindruter over hele byen. Verst gikk det ut over Hunkedamsveien nr. 70, 72, 74, 76, 80 og 80 b, som alle er totalt ødelagt. I alt ble 30 hus sterkt skadet. Bananmoderiet brant opp, det samme gjelder Sørensen og Lfes kullager.

SISTE :

Det meldes sent torsdag kveld at det ble kastet 1000 tonn bomber ved det britiske tokt mot Stettin. Det tyske jagerfly ble fanget på grunn av det sekundære Mosquittoangrep mot Berlin. Det amerikanske angrep på flåtehavnen Kiel var det anet i løpet av et døgn.

Fra Danmark blir det meldt at den 46-årige danske dikter Kaj Munk er blitt myrdet av nazistene. Han ble skutt gjennom hodet, og hans lik ble funnet noen få kilometer fra hans hjem ved Silkeborg av en gårdbruker. Sigrid Undset uttalte fra New York: "Hver gang vi begynner å føle noe som ligner medlidenhet med tyskerne, ikke så meget for hva de gjør som på grunn av deres utrydelige blinde tro på at deres framgangsmåter er i stand til å tjene deres egne interesser, så får vi straks etter høre noe som gjør at vi sier nei! Tyskerne likte ikke Kaj Munk, men den eneste måte de kunne bringe ham til taushet på, var ved å myrde ham. Hans storhet lå ikke så meget på det dikteriske område, som i den rolle han har spilt i Danmarks kamp mot de tyske undertrykkerne. Kaj Munk - stormfuglen - er blitt ett med Danmarks kamp, liv og ære. Hans navn er ett av dem som skal leve evig i Danmarks historie."